

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim altres erbes an es qui s'ho guany

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N.º Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

La meua Festa

Per conveni tàcit i quasi-consuetudinari, els meus cosins i jo hem oblidat el dia del meu sant. Però com tots me tenen el respecte i amor que me pertoca com a cosí gran, el major dels coranta-nou, també per conveni tàcit i quasi-consuetudinari hem acordat celebrar la meua festa el dia 28 de desembre, quant cau en diumenge, com antany. Es ben ver que no podem triar una diada més escaient, el dia dels Innocents!—i jo les ne faç mercès d'haver-la acceptada i m'alab la finor de gust de la triadella. Després de tres dies grassos, llavis lluent, panxa bruta i les frontices de fer feina una mica rovellades, no té malament un esplai de raves, olives, tàperes i fenoll-mari amb sòs seus arreus, i tot a voler, a balquena i amb baldor, perquè això sí! m'agrada quedar bé.

Per les Eestes propiament dites, els meus cosins tenen compromisos socialment preferents amb pares o sogres; però el dia de la meua festa, se desfán de tots, o més ben dit, ja no se comprometen, car la sanc i la consciència del dever s'imposen; i si per una casualitat un no hi pensàs, podeu estar segurs de que se desnonaria. Aital dia s'aprimen casi de tot els altres vincles de parentiu, se mig obliden els altres propins, i no més sura rebent i llamant el vincle de cosinatge; però ben rònc, de tal manera que jo per res del mon permetria que s'assegués a una taula negú nat del mon qui no fos un cosin-germà meu pur sang, sensa mica de mestrança amb cap altra grau de parentiu. Ells també tenen prou esment amb això, i els qui ja tenen casa seva i família, deixen consorts i infants per mi ¿ho sentiú? ¡just per mi! i esmersen bona part del dia en obsequi meu.

Antany la festa va esser una mica més solemnia i patètica que de consuetud per motiu de celebrar la meua quarantena d'anys, la plenitud del meu esser.

Vaig fer fer cap-de-taula al *menut*, homònim meu, cosin-germà per part de pare i de mare, una especie d'*alter ego* petit, el més polissó de la guarda, i p'el qui jo sent una gran flaqueza de cor i enteniment. Seia entre jo i la cosina Pereta, una cosina de trenta-cinc anys esplèndits, una mica mostatxada, d'uns aires opulentíssims de madona. Els nostros antepassats romans de Cuncí, l'haurien classificada entre les *matrones*, i els nostros aborigens de la vall *cardessana*, li haurien aplicat el nom de *Matriarca*, si entre ells ja s'estilava. Formàvem una presidència ideal.

A l'altre cap de taula, el cosí'n Pere, el valent, i el cosí'n Benet, l'estròlec, representants del dret de la força i de la ciencia, descapdellaven tesses solemniales sobre la tàctica de les bregues de xots i de verros, quant totjust s'expandia una bona oloreta de moraduix amb pilotes.

A mitjàn dinar, el cosí metge va haver de fer una escapada a la *Taverna des genet*, a on un malanat qui jugava desde el dissabte de Nadal sense moure-se ni menjar, havia tengut un *treball*... de fam. Total res; el metge al punt tornà a honrar la festa.

El cosí menut borinetjava una cosa de no dir. Dues vegades llenegà com una anguila per davall la taula, sense temer-mos-ne, i anà a fer pessigolles

an el cosí Benet, escampant de passada pessics afectuosos a les cosines avinents. Diantre d'al·lot!

Tot menjant, vaig dedicar unaremembraça als cosins ausents, un aperduat, una cosina monja i cinc escampats per Amèrica, Asia i Africa. He dit *ausents*, però estic seguríssim que estaven presents en esperit, i per suplir la manca dels seus cossos, vaig encoratjar els altres a que menjassen un poc més per hom en profit i obsequi d'aquells pobres ausents. Així ho férem tots, i durant una estona, les nostres deglucions, exceptades les del menut, foren d'anyorament.

El cosí metge encetà els *molts d'anys!* desitjant-me'n dues vegades més dels que havia complits, total *cent i vint*.

El menut esclafí en una rialla insolent.

—Vaja un beneit! Ves que'n farieu de tants d'anys! no sabríeu aon estojat los.

Ja vos vaig dir que a mi me tractava de vos.

S'havia alçat de peus, fent recular la cadira; i lligant me el braç p'el coll, amb una mica d'espereig d'ulls, galtes enceses i llavis greixosos s'espumava la mà alloure per l'espumador del meu cap. Els altres seguien l'exemple del cosí metge, un amb eixutor d'esca, altres amb prosopopeia de porrassa. Sa cosina Pere a feia pregaries per que l'any qui vé jo ja fos casat i pare de família, cosa que no feia gens de gracia al menut, qui se mirà la cosina amb una mica d'esglai.

—Per que li dius que se càs? Ja no podríem tornar a dinar es dia que faria festa—remugà baixet-baixet.

I alçant la mà amb que m'afalagava el cap, en pos tura quasi tràgica, el pit engallat, els ulls mig-closos, amolla:

—Que molts d'anys! Fins... fins... que jo seré *senyó!*

I fugí com un llonzi, estirant la coa de passada a les cosines qui estaven a tir, en mig d'una gran aluleia.

Xiscos

Sa coeta de Na Marieta

(Acabatai)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que des cap des vuit dies *tac!* s'entrega es gigant a sa torre, com tenia de costum; i, plantat baix de sa finestra se posa a dir:

—¡Marieta!
ma nina!
amol·le'm sa coeta!
i jo pujaria!
Marieta!
ma nina!
amol·le'm sa coeta!
i jo pujaria!

Na Marieta guaita, guipa es gigant, li amolla sa coa, tan llarga i tan rossa com la tenia, i es gigant ja hi està enfilat i per-amunt per amunt! fins que és dadalt.

Bota dins sa torre, regoneix tots es recones i enfons per veure si tot estava enderc i an es seu lloc, veu que tot e-hi està, i diu:

—Bono, Marieta! tot això hu tens de primera. Així m'agraden ses al·lotes! Ara veurem es cabeiets com van! ¡E-hu veurem si te'n tornarà faltar cap! ¡No hu voldria, no hu voldria que t'hagués succeïda una tal cosa! ¡Dassa-los an aqueix cabeiets! veurem com estàn de doblers fets!

—Bono! pensà en si mateixa Na

Marieta. ¡Ei! ja hi tornam esser a bous! ¡Ei! ja tornam tenir Nadal amb cinc festes! Sobre tot! n'hauré d'empeltar una altra de mena! Tiraré sa somada dalt es colomet, i ell ja se'n desfarà des trumfós! Si jo tenia ales com ell, bé me'n regalarià! Ni una setmana sencera hi hauria feta aquí dalt!

Na Marieta no'n taià pus, arramba sa coa an es gigant, tan rossa i tan llarga com la tenia, i es gigant ja és partit conta qui conta aquells cabeiets.

I vos assegure que hi contava arreu, i ben alerta que hi adava a no desbaratar-se. E-hi posava tots es cinc sentits.

I ja vos ho poreu pensar lo que li havia de succeir: que hi faltà un altre cabeiet a sa coa de Na Marieta, aquell que En Bernadet li havia arrabassat sensa fer-ho aposta, com pujava a sa torre, enfilat per sa gran cabeiera d'aquella pitxorina.

Com es gigant veu allò, romàn sensa polsos. Per més assegurar, e-hu torna contar per dues vegades tan bé i tan arreu com sab, i se trobà amb so mateix endiemenjat: que an aquella coa hi faltava un altre cabeiet, i amb aquell eren tres es cabeiets que li havien descompareguts sensa sebre'n mè ni perdiu.

Poreu fer comptes com se degué posar es pobre gigant! Feia flamada; a sa cara li haurien pogut encendre un llucet, es barram li tremolava, com que hagués de fer es tro.

Na Marieta se retgirà ferm, i sa por que tenia, que es gigant no n'hi fés una d'aquelles que no estàn a sa llibreta, fins que li diu per provar de apacivar-lo:

—Pero bono! ¿i ara que teniu? ¿què és això que vos passa?

—¡¿que ha d'esser? diu es gigant. ¡Que te falta un altre cabeiet! ¡i aqueix ja fa tres!

—Jesús! diu ella. ¡No us apureu per un cabeiet! ¿Com no hu veis que no hi ha tant per tant per una mica de cabeiet!

—Bono, Marieta! s'exclama es gigant. Parlem clars i fora embuis! ¡Mira que serà feres si m'enganes! ¡M'has de dir què és estat això! ¡Digue'm ver! si vols estar bé!

—Res! diu Na Marieta. ¿E-hu voleu sebre que va esser? Jugàvem s'altre dia amb so colomet; i ell, sensa voler, s'embolicà aqueix bo de cabeiet p'es cap i per ses ales, pega enfiuta per que jo no li arribàs, i es cabeiet va fer fendí a sa rel mateixa, i el se'n va dur embarriolat, i no sé què en degué fer!

—¡A veure si aquest colomet era de vint unghes? diu es gigant.

—¿De vint unghes? diu Na Marieta. ¡No n'he vist cap mai de colomet amb tantes d'unghes!

Es gigant així mateix e-hu trobava gros que cap fadrinet-lo se fos atansat a pujar allà dalt, i no va porer conèixer res d'això amb Na Marieta, fins que arriba a dir:

—De manera que és aqueix colomet es delinqüent? diu es gigant, signant an aquell animaló.

—¡Dò ¿qui voleu que sia? diu Na Marieta.

Aquí es gigant anava a pegar grapa an es colomet; pero aqueix li afina la tela, i pren finestra com la bala, i de d'allà ben atacat vola qui vola.

Es gigant de sa rabia li pitja darre-ra, tan aviat com poria; pero ¡què havia de porer atènyer ell aquell dimonió

de colom que se'n anà [com cent mil llamps cel enllà.

Ja vos assegure que hi romangué mostii i mal-aixamús es gigant amb sa feta des tres cabeis que mancaven a sa coeta de Na Marieta! No hi poria donar volta ni sabia qui poria esser que se fos enfilat an aquella torre a prendre-li es ditxosos cabeiets; i d'altre banda pensava que bellament poria esser lo que deia Na Marieta: que jugant amb so moixet, es canet i es colomer, aquells garamelis li haguessen fets seuvatges es tres cabeiets que li donaven tants de mal-de-caps.

Ja'n donaven més an En Bernadet, però per un altre estil. Era que no's poria treure mai des cap Na Marieta i sempre el tenien embabaiat davant aquells tres cabeiets de Na Marieta, i no s'aturava de dir:

—¡O si jo la tenia a ella així com tenc aqueix tres cabeiets seus! Seria s'homo més sortat del mon! ¡No, no pot esser voldre'n altra d'al·lota més que ella per casar! ¡No! si no'm puc casar amb ella, no'm cas i no'm cas i foris!

¿Qué me'n direu? Ei! la cosa arribà a anar tan alsurada dins es cor d'En Bernadet, que un dia ensella es cavall, e-hi pega bot damunt, i ja és partit cap an aquella torre de dalt aquelles muntanyes, ben resolt a no tornar-ne sensa Na Marieta, per que lo que ell deia:

—No és possible viure jo pus sensa Na Marieta! ¡O torn a ca-nostra amb ella o no hi torn! jo la me'n duc de sa torre o jo hi deix ets ossos!

Encès d'aqueixes idees i de d'alla cap an aquella torre, e-hi arriba, se planta baix de sa finestra, i ja se posa a dir!

—¡Marieta!
ma nina!
amol·le'm sa coeta!
i jo pujaria!
Marieta!
ma nina!
amol·le'm sa coeta!
i jo pujaria!

Na Marieta guaita, me veu En Bernadet, i, més contenta que un Pasco, ja li diu:

—¡O Bernadet! ¿que ets tu?

—Per ell me tenc! diu s'estornell.

Ja hu crec que Na Marieta li amolla aquella grandiosa coa seua, tan rossa i tan llarga com la tenia, i En Bernadet s'hien fila com una tarantona, i per-amunt! per-amunt! fins que bota dins sa torre, i se torna trobar un cabeiet de Na Marieta dins sa mà sensa sebre com ni com no le hi havia arrabassat.

—Jas! diu ell. ¡Un altre cabeiet teu, Marieta, dins sa meua mà! ¡No i sé ben cert que no hu he fet aposta d'arrabassar-lo't! ¡E-hu sé ben cert ben cert! ¡T'ho dic com si ara me confessava!

—Bernadet, diu Na Marieta: jo no sé que puja esser això que mos passa; que, sempre que t'enfiles per sa meua coa, m'arrabasses un cabeiet sensa voler, allà on es gigant no me'n arrabassava cap mai, amb tot i esser més feixuc que no tu. Sobre tot, Bernadet, no tens altre remei que donar-lo'm an aqueix cabeiet, per que, si en tornar-me contar es gigant tots quant en tenc an es cap, jo no li puc presentar aquest que ara m'has tornat arrabassar, és ben segur que me'n farà una de massa grossa, m'engolirà sensa apellació, per que ara ja no puc donar sa culpa a negú ni an es moixet ni an es canet ni an es colomet, per que, per haver-los donada la culpa ses altres vegades,

hagueren de fogir més que depressa per no colar la vida dins ses ungles des gigant, i no els he vists pus blancs ni negres.

—Mira, Marieta, diu En Bernadet, tot això serà ben bo d'arretglar. Aquí baix tenc es cavall que mos espera, davall d'assí dalt, mos posam dalt es cavall, jo a sa sella i tu a ses anques ben aferrada a mi, i no haies por de res: amb quatre llengos serem a canostra, allà mos casam, i bona nit, pastora!

¿Vos creis que Na Marieta bufàs gens an es brou ni fés gota es demenjat amb talent? Lo que feu ella dir que sí més que depressa.

Amb quatre grapades fa sa trosselleta, se posa sa pinta an es cap, s'afica s'espaumador dins sa butxaca i sa ribelleta davall xella per porer-se rentar, espumar i pentinar allà on fos.

S'amollen tots dos per sa cordellina que de sa finestra arribava fins enterra, peguen bot dalt es cavall, En Bernadet davant, Na Marieta a ses anques aferrada an En Bernadet per no caure, ensivellen simada i esparonada an es cavall, i aquell animaló pren sa fua i de d'allà tant com en poria treure.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, com sortien ja d'aquelles muntanyes, volgué la mala sort que topassen es gigant, que, com los me guipa, se posa a cridar, fet un dimoni dient.

—Ah gran polissona que me fuis amb aqueix polissó! Polissó més que polissó que me robes lo que és meu! Polissons tots dos! tant un com s'altre! Ja no'm fareu altra! Jara mateix vos engolec!

Bada sa boca per pegar sa xuclada i enviar-se En Bernadet i Na Marieta; pero aquesta tengué s'acudit de tirar-li sa pinta a sa cara.

¿Que me'n direu? Ell aquella pinta torna un puat de pentinador de canyom, boteix a sa pitera des gigant, s'hi afica, i sanc i més sanc que brollava de ses ferides. Es gigant s'arrabassa aquell puat i el tira set hores lluny, i ja és partit de bell nou encalsa qui encalsa En Bernadet i Na Marieta, que se'n anaven amb so cavall ben acanalats de d'allà com cent mil llamps.

Pero com se temeren es gigant los torna esser damunt. Com Na Marieta reparà que ja obría sa boca per pegarlos xuclada i enviarlos-se, se treu s'espaumadoret de sa butxaca i zas! el tira a sa cara des gigant.

Aque'l espaumadoret torna a l'acte un grandió pinar, tan espès que ses soques se tocaven i no hi havia qui en passàs.

Ja s'hi va veure ben endalcat es gigant per sortir d'aquell pinar. No li bastà mitja hora. Encara no en fonc sortit, com pren sa fua altra vegada cap a encalsar En Bernadet i Na Marieta, que se'n anaven amb so cavall de d'allà tant com en porien treure.

Pero es dimoni de gigant feia tanta de via que guanyava an es cavall a córrer, i d'un bon tros; i ja hu crec que al punt ja los tornà esser damunt.

Com Na Marieta va veure que ja badava sa boca per pegarlos sa xuclada i engolirlos-se, agafa sa ribelleta que duia, i plaf! l'enflocà a sa cara des gigant.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que aquella ribelleta torna un grandió riu; es gigant amb sa fua que duia, no se pogué detenir, i hi va caure da dins; no sabia nedar, i allà se negà, pero ben negat, i sa corrent el se'n va dur riu avall.

I En Bernadet i Na Marieta de d'allà amb so cavall, que cuidava a fer ui de depressa que se'n anava, fins que a la fi arriben a ca'l Rei.

En Bernadet presenta Na Marieta a son pare i sa mare. Na Marieta conta qui era ella i com era que estava dins aquella torre. Amb ses entre-senyas que donà, anaren a veure si era ver

allò de son pare i sa mare; i resultà ben ver; i a-les-hores el Rei diu:

—Per part meua que sa casin en voler!

—I per part meua també! diu la Reina.

Anaren a menar son pare i sa mare de Na Marieta i les feren senyors grossos; En Bernadet i Na Marieta se casaren, i jvinguen unes nesses de pinyol vermei i un ball ben vitenc! i festes i sarau per llarc! i tothom ben content!

I Na Marieta i En Bernadet visqueren anys i més anys amb sos pares i mares i en pau i concordia amb tothom.

I encara son vins si no son morts. I al cel mos vegem tots plegats Amèn.

JORDI DES RECÓ.

Ses Matanses

VII

¿I què han de contar? ¿Ho volem sèbre? Idò se son entregats amb sis conis, quatre llebres, dues segues, tres perdius, sis tòrts i una dotzena d'aucellons que no paguen es tir. pero que dins s'arròs són una menja de reis.... I les sentissen bravetjar, i contar-ho espantós! Ja hu crec que volen fer de valents davant ses matanses, que embaldides los s'escolten, i un cop miren sa cassa, i un cop les miren a ells, que fan netes ses escopetes, donen recapte an es cans perque s'ho han guanyat, i, si qui no fa feineta, no menja coqueta; qui'n fa, n'ha de menjar.

I ara a s'oreia vos diré que es cassadors han fet qualque cosa més que casar, perque són arribats a Calicant, a Ses Sitjoles, an Es Boscarró i a So'n Mai-Arribes per avisar la jovea, que s'entreguin anit an es ball que han de fer a So'n Rabassa.

¿I que no sabeu qui és vengut també amb sos cassadors? Idò heu de dir: En Pere Antoni de So'n Fuiós, s'enamorat de Na Francina Aina, que l'han trobat per dins sa garriga que se'n venia més xarpat que el mon perque ja hu té tot a punt de pastora garrida. Conta que ja estan avisats es sonadors de guiterra, violí i guitarró, i llavonses es glosadors p'es ball d'a-nit S'estor-neil duia un bolic davall xella ple...

¿de que dirieu? Idò de sospirs, que si sou de Manacor, n'haureu tastats moltes de vegades; i, si no hu sou, i no n'heu vists mai, heu de tenir per entès que sospirs són un pastell de farina de xeixa, ou i sucre, ben cuit, i que forma unes barretes aplanades amb uns tals de travers ensà i enllà, i és fruita d'en temps de matanses, que es fadrins regalena a ses fadrines; i es una menja tan bona, que hi agafarien molta de gent amb una lloa.

Ara per ara sols vos diré que Na Francina Aina no sab quin cap li va davant des que ha vist sa nineta des seus uis; i poreu pensar que ses altres matanses e-hu han reparat, i li donen damunt.... d'enveja, vui dir, de ganes que tenen de que es seu també caplle-vàs per allà davora; però se consolenen com pensen que el veurán d'aprop es vespre, i n'aniran i vendran de paraules i paraletes, uiades i uiadons,

VIII.

I es sol que se pon...

—Es cap darrer!—diuen matanses i matanses, perque s'acosta sa fosca, i sa fosca durà es ball, que per això plora s'al·lot, vui dir, tota aquella jovea.

—Es cap darrer!—criden es missatges, cansats de fer feina i desitjosos de trafegar per dins ses cases, a on hi ha una dotzena de sols que les conforten més que no es sol que tot lo sant dia fa sa torniola p'el cel.

—Es cap darrer!—s'exclamen es porqueret i es boveret perque comensen a sentir com olor d'arròs i de taiades, i a mig dia ja se'n son deixats amb

talent per porer pegar més fort an es sopar.

—Es cap darrer!—diuen amb un crit ets al·lots, afartats de menjar magranes dolces i agres i de capbuitetjar. I amb estrelles i tions davall sa porxadeta des forn encenen una focateria mai vista.

Dins una horeta es missatges ja són a ses cases, han barenat de sobrassa da amb mel, i damunt posts de ausina ja capolen carn a tota màquina, amb una cantoria que fan de lo més alt de punt; ses matanseres les duen bones platades de ses taiades que han fetes elles entre dia de ses dues porcasses, i aquells *trac-a-trac trac-a-trac* bons cops an aquelles taiades amb sos taiants en forma de fua de destrai, pero més prima i amb un mànec de través per porer-los agafar amb ses dues mans.

I sa Madona que va d'assí i d'allà donant ordres, i fent riure s'auditori. I ets al·lots que, enrevoltats de sa gran focateria, fan verbal. No, i quin verbal! No hi tenen res que fer no missers ni procuradors. Perque ara que han enllestits es pebres vermeis taient los a baix i a damunt, i amb una candeleta dadins a modo de llenternes los han envergats dalt s'estenedor de roba, i estan embabaiats amb aquella claror vermeienca que es ditxosos pebres deixen anar,—retornats una mica de s'esglai aquells pitxerel·los, un d'ells En Felet de So'n Rabassa despara aquesta bomba:

—Uei! que no n'hi ha cap de voltros que sapiga dir assò..!

—Veiam! diu En Juanet de So'n Ferrandí.

—Vetassí es veiam! diu En Felet. ¿Que-mos-hi-arremotinam?

—Remolisne-mos-n'hi! ¡Jas si hu he sabut! diu En Lauet de Ses Sitjoles.

—Sa teua llengü de pedàs! s'exclama En Tianet de Xiclati. Se diu: *arremolinos-hi!*

—Ni un ni s'altre! diu En Felet. No us ho deia jo? Es així que se diu: ¿Que mos hi arremolinam? *Arremolinemos-hi!*

—¿Que'n sé un jo que no n'hi ha cap de voltros que l'arrisca? diu En Sionet de Calicant: *Un plat-blanc-plaple-de-prebe-negre-està-sencè-sensapicarto*. ¡Hala! ¿qui és que l'arrisca?

—Jo! diu En Miquel de So'n Rabassa: *un plat blanc ple prebe senza negre està...*

—Ale! ale! diu En Sionet. ¡Ell t'haurem de dir En Cap-gires! o En Descarabutes!

—Uep! diu aquí En Xesquet de So'n Mai-Arribes. ¡Veiam qui sab dir això: *un anyell-llanat-llanut-des-cap-fins-an-es-peus-pelut*.

—Un anyell-palat-llanat-des-cap-pelut! Diu En Monserradet des Rafal-Pai.

—Bono! diu En Gostinet de ses Sitjoles. ¡Ell ets tan mal entenent com En Miquel i En Lauet.

—I tu ¿què ets? diu En Lauet.

—Jo no m'embui com tu! diu En Gostinet. I si no, escolta per un gust:

¿Vols que't mostr una cansó que s'és feta dins Ervissa?
Una post llenquedissa amb un llenquedissó

—Una post llenquedissa amb un llenquedissó..! diu En Peret de So'n Ferrandí.

—Amb un llegendissó..! diu En Tomeuet de Xiclati.

—De llengos embuiades! diu En Felet. Jo no prendria per no triar!

—¿I tan triador ets tu? diu En Peret.

—Jo sé dir ses coses! diu En Felet.

—Veiam si sabeu dir aquesta! diu N'Andreuet de Calicant:

Una figuera bordissotenca
¿qui serà que la desboritossencará...

—Ale! ale! diu En Gostinet. ¡I no hu sab! i no hu sab!

—Torna investir! diu En Felet a N'Andreuet.

—Qui serà que debori..., borito...

driu N'Andreuet, i queda taiat, sensa porer-se fer pus envant.

—Res, diu En Felet. Escolta voràs:

Una figuera bordissotenca
¿qui serà que la desbordissotencará?
Jo seré que la desbordissotencaré
perque la sé desbordissotencaré be.

—No, i jo hu sabia! diu N'Andreuet.

—S'és vist! diu En Felet.

—S'és vist! perque no me recordava! diu N'Andreuet. ¡Sabs si m'hagués recordat, vories!

—Ell jo hu sabia tot, si tot me recordava! diu En Peret de So'n Ferrandí.

—Vaja ¡quin momo! diu En Pauó de So'n Rabassa.

—Uei! s'exclama En Felet. Ventassí un que ni l'entendreu, ni'l sabreu dir: *ramusatsacarnatsuombam*.

—Rapusat... surupap... surupam! diu En Xesquet de So'n Mai-Arribes.

—Ca, homo! diu En Felet. ¡Sabs que hi vas de lluny d'osques!

—¿I amb-e quina llengü està assò? diuen En Martinet de Xiclati i En Pauó.

—De beneits diu En Felet. ¿I assò no veis que vol dir? *Ram*, un *ram* qualsevol; *usat*, que l'han usat; *sac*, un *sac* ¿no sabeu què es un *sac*?

—Sí, noltros en tenim a ca-nostre! diu En Martinet.

—No feis poc idò, diu En Felet. Un *sac* idò es un *sac*; *arnat*, que té *arnes*; *suero*, un *suero*, allò que en fan taps; *amb am*, un *am* d'agafar peixos: *Ramusat-sac-arnat-suero-amb-am*.

—Mirau ses coses del mon! s'exclama N'Andreuet.

—¿Qui hu havia de dir! diu En Sionet de Calicant.

—¿I qui hu havia de dir que jo sabés assò altre! s'exclama En Gostinet.

—¿Què? diu En Felet.

—Escoltau-ho! diu En Gostinet. *Un pedàs dingolendetjadicador...*

—Un *pedàs dingoledingolador...*! diu En Sionet.

—Un *pedàs delingotja... delingitgolador...*! diu En Martinet.

—Sa vostra coa! diu En Felet. Escoltau! veureu:

Un pedàs din-go-len-detja-dissa-dor
¿qui serà què'l desingolen... desingoletja...
—¿Que no vol sortir? diu En Gostinet.

—Tant que bravetjava! diu En Monserradet des Rafal-Pai.

Aquí En Gostinet torna investir i diu:

¿qui serà el desdingolendetjadicador?
Jo seré que el desdingolendetjadicaré
perque el sé desdingolendetjadicar be.

¡A's cap darrer com és sortit!

—I amb so dir això no t'espenyes sa llengü ni es barram? diu En Xesquet de So'n Mai-Arribes.

—No hi deu mancar gaire no! diu En Tianet de Xiclati.

—Es vostros berois! diu En Gostinet ¡No sé com no veis que sa llengü no s'espella de dir aqueixes coses!

Com es verbal arriba an aqueix punt se sent una veu que crida:

—¿Qui n'és a tast? qui n'és ¡que als un dit!

I tota sa rollada respòn, cada un amb so dit ben alt:

—Jo en som! I jo!—I jo!—I jo!

Amb això un pega fua dins ses cases, i tots ets altres darrera ell!

Aquí passa sa Madona que feinetajava, i En Felet ja li diu:

—Ma mare, ¿a on porem jugar a tast?

—Aquí dins no! diu sa Madona, que tot m'ho abusarieu! Anau damunt sa vostra cambra.

—¡Venga un llum! diu En Felet. ¡Un llum per amor de Deu!

—Ventassí un! diu es porqueret.

I ja pren escala, i tota sa tracalada darrera ell! Pugen ets escalons de tres en tres, se punyen, se sempentegen, s'agafen per ses comes.

An es replà de sa cambra dos peguen enforinyada per passar davant, feren es que duia es llum, i llum i al·lot se'n van a torris-morris.

Llavonnes a les fosques no hu volgueu sebre si en moven de talabastais.

A-les-hores En Felet s'entrega amb un altre llum, i tot son veus que diuen: —¡Hala! hala! ¡a tast! a tast!

—¿Qui hem d'aclucar? diu En Felet.

—Fassem un dos tres! diu En Gostinet de Ses Sitjoles.

I ja han fet un rol-lo, i un se posa a pegar un toc damunt es pit de cada qual pronunciant a cada cop les següents paraules:

—Un, dos, tres; tanca, obri i deixa empès.

I es qui reb es cop darrer queda fora des rol-lo, i tornen comensar sa mateixa funció, i la fan fins que no més en queda un; i aquell és es qui han d'aclucar.

I li enverguen es mocador davant ets uis, i ja'l me tenen a's mig; i tots li peguen un toc damunt s'esquena, amollant paraules per l'estil:

—Tast!

—Veiam si és fat! Tast!

—Un poc d'aigo hi deu faltar! Tast!

—¡Alerta! no pegueu tan fort!— diu s'aclucat. Ell pegau sense ànima!

Sa verdadera és que amb una altra que n'hi encivellin com sa que li han encivellada l'arrosen.

Ara tots ja han tastat, i me deixen s'aclucat ben a's mig de sa cambra; i comensen de puntes de puntes, un de davant, s'altre de darrera, s'altre des costat a bestreure-li, però de bona manera; i no se sent més que *plim-plam* devés s'esquena d'aquell pobret, que no sab a on s'ha de girar; i bé toca brassos i esquenes i caps, però no pot agafar negú; i els altres bones riales!

—Tast, diu un, envergantli mansiula, mentres sa Madona, que era pujada per feines, passa p'es mig, s'aclucat sent ses petjades, i *zas!* s'aferra per ella.

—Ja *tastarás!* diu ell.

L'home se destapa tot generós; i com veu la feta, romàn fret; i tots ets altres riales! Sa Madona n'hi tira un parei i fa la seua via. I an el pobre ja'l me tornen aclucar; i llenya per llar! però l'home n'agafa un, que a forsa d'esperonetar li fuig; i ja s'és tornat destapar. Com tot està aclarit, l'han d'aclucar altra volta, perque no ha dit tot d'una que ha tengut aquell: *ringola-fava-pinyoli-fideu*.

I se repeteixen es tocs i ses corregudes; i ¿qui sab quant se cansaran de pegar i de córrer?

PAU FORA-EMBUIS.

Tres deixes de D. Juan Amer

Resulten veres ses veus que corrien sobre que es nostro inoblidable amic i col·laborador D. Juan Amer i Servera deixava candidats importants a s'església *des Port*, a ses obres de la Parroquia i a la Seu. A la Seu deixa 5000 pessetes, altres 5000 a ses obres de la Parroquia, i 10.000 a s'església *des Port*, a la qual entany ja en donà 1000.

No mos extranya gens aqueixa esplèndida generositat des nostro bon amic, allà on coneixiem a fondo sa seua religiositat coral i sa seua mai desmentida lliberalitat. D. Juan Amer era amic i devot de l'Església, no de boca ni de paraules, sino d'obres. No és gaire mal de fer esser devots de boca i de paraula; ja és més mal de fer esser-ho amb ses obres i sobre tot amb so afluixar la mosca.

Ja fa estona que a Manacor no s'eren fetes unes deixes a l'Església tan importants com ses que acaba de fer D. Juan Amer i Servera, al cel sia; i no és que no se sien mortes altres persones a Manacor aqueix anys passats, prou riques per porer deixar tant per esglésies com D. Juan.

Lo més d'agrair és sa deixa a sa Vicaria *des Port*, a on s'és mester fer

una església molt més gran perque sa que hi ha no basta per res, i no hi havia d'on treure es moraduxos per una obrada tan orba com sa que pertoca fer-hi. Amb ses deu mil pessetes que hi deixa D. Juan, ja hi porán pegar una bona estreta.

Es segur que el Bon Jesús ja li ha recompensades a D. Juan Amer i Servera aqueixes lliberalitats i generositats seues, tan esplèndides i senyorívols, per la *Casa de Deu* i que son una confessió de fe i una obra de caritat d'allò més meritori que hi puga haver an el mon.

5000 pessetes per la Parroquia!
10000 pessetes per s'església *des Port*!
15.000 pesetes per ses esglésies de Manacor!
¡Sí que estam an es cas tots es manacorins d'agrair tanta de generositat i lliberalitat de D. Juan Amer i Servera, comanant-lo a Deu de bon de veres per que, si encara fos an el purgatori, ben aviat ben aviat entr an el cel! Amèn!

Notícies de sa guerra

Arribades dia 24

—Diuen de Constantinopla que es turcs han tornat vèncer es russos an el Caucas i que devers Egipte molts de nadius del país se son aplegats amb ells contra ets inglesos.

—Diuen si des que comensà sa guerra ets alemanys han perduts set mil cinc cents oficials. Així mateix e-hu paga.

—Per Italia correu la veu de si es Govern Francès enviaria Mr. Loubet, es President passat de sa República, còme Representant Extraordinari de França an el Vaticà. Un telegrama de Roma diu que no hi ha res d'això. Lo que hi ha que es cèlebre Monsenyor Duchesne tresca ferm per conseguir des Govern Francès que restablesca ses relacions diplomàtiques amb el Papa. Deu fassa que hu arrib a con-seguir.

—Telegrafien de Sofia, capital de Bulgaria, que just dins Bèlgica se son fets desertors devers 20.000 soldats francesos.

—Es diari anglès *London Daily* diu que amb sa bombetjada d'ets alemanys a ses costes ingleses feren 671 baixes entre morts i ferits i causaren perjuis per un milió de lliures esterlines (vint i cinc milions de pessetes).

—Sembla que dia 17 es Generalíssim Jofre passà per orde d'emprendre s'ofensiva per treure ets alemanys de França; s'exèrcit francès provà d'investir a diferents punts, pero ets alemanys els han cap-turats, resultant casi no res tal ofensiva.

—Ets inglesos taien claus contra s'espionatge que ets alemanys tenen organisat a Inglaterra. Sa bombetjada d'ets alemanys a ses costes ingleses prova, diuen a Inglaterra, s'existència de tal espionatge. Dia 3 de novembre se presentaren davant Yarmouth tres bastiments de guerra alemanys, i se retiraren; ets inglesos sobre això diuen que fonc que ets espies enviaren a dir an ets alemanys com se trobava s'esquadra inglesa.

—Diuenets inglesos que han aglapits vapores que navegaven amb bandera neutral i tremetian noves an es navilis alemanys, i se son fets sospitosos de lo mateix vapors de bandera inglesa. Lo cert es que ets alemanys saben sempre a on és i a on no és s'esquadra inglesa; negú sab com ho aclareixen; sa questió és que hu saben.

Arribades dia 25

—S'esquadra inglesa ha bombetjada sa costa belga per esfondrar ses fortificacions que hi fan ets alemanys per tenir un punt de partida per ses eixides militars que duen idea de fer contra Inglaterra. Sembla que tal bombetjada no feu gaire maig.

—Es Bisbes alemanys han acordat de fer rogatives dia 10 de janer dins

totes ses esglésies de l'Imperi per s'acabament de sa guerra, favorable a Alemanya, com és natural.

—An el mar Adriàtic es navilis guarda-costes i ses bateries de terra austriacques tiraren a fons es submarí francès *Curie*. Es submarí austriac *N 12* investí una esquadra francesa de 12 navilis an aquella mateixa mar, davora Otranto, i etziba un bon torpell a s'acorassat—Almirall i l'endevinà. No saben encara es mal que li va fer. Ets austriacs creuen que és molt, naturalment.

—Telegrafien d'Amsterdam que s'exèrcit rus an es sur de Polonia corre molt de perill de romandre en clos entre austriacs i alemanys, que no paren d'avensar ocupant casi tot aquell territori.

—Telegrafien també d'Amsterdam que ets alemanys se troben davora Noy-Goorgusck, 30 kilometres lluny de Varsovia.

—Diuen de Roma que es russos han tornat provar de travessar es Kàrpates, i ets austriacs no los ho han comportat.

—Ets alemanys se son apoderats des Canal de la Bassu (nort-oest de França), foragitant-ne ets inglesos, an-e qui feren 800 presoners.

—Es francesos han provat de rompre sa linea de foc d'ets alemanys devers Verdun, i no han fet tec. Se veu que ets alemanys e-hi han posades rels a lo que tenen dins França; seràn mals de fer botir.

Arribades dia 26

—Ses provatures des francesos de fer recular ets alemanys an es nort de França no han donat resultat; per sa banda de Polonia, Galitzia i ets Kàrpates alemanys i austriacs, lluny de recular, se fan sempre envant. Sembla que Varsovia se troba seriament amenassada.

Dins sa provincia d'Erzerum (Caucas) es turcs han derrotats es russos, prenent-los molt de cabal de guerra.

—Es diari d'Amsterdam *Nieuw Courant* conta que an es nort de França hi ha eclips i esclips sovint entre francesos i inglesos, perque aqueix volen comandar massa, i fins devegades les volen potetjar an es francesos. Basta dir que a Dunkerke ets inglesos han posat un Tinent de Bal-te dins aquell Ajuntament, que és un anglès, per vejar i inspeccionar totes ses obres de defensa d'aquella ciutat, lo qual han pres molt tort es Retgidors de Dunkerke i ets altres dunkerkesos. A Rouen ets inglesos han declarat forsós es curs des paper de banc anglès, lo qual han pres molt tort ets habitants d'aquella ciutat. A la ciutat de Havre han fet més ets inglesos: han uberta una administració de correus amb segells inglesos; i d'allà envien cartes amb segell anglès, no sols a Inglaterra, sino a totes ses altres nacions. Si es francesos los deixen fer tots aqueix trucs i baldufes, per part nostra poren continuar.

—Telegrafien de Roma dia 24 que ets alemanys han rebutjades ses investides d'ets inglesos a Lombertyde i Bixchoote. A Richebourg L'Avone ets inglesos hagueren de buidar de ses posicions que tenien, i perderen 750 homes que ets alemanys els embarruiolaren.

—Ets alemanys segueixen avensa qui avensa dins Polonia russa cap a Varsovia. A Lowicz aqueix dies han obtenguda una gran victòria damunt es russos, que son mal sortats en tot i tot los surt a la miorxa. Venen noves de Russia de que la gent perden es coratge de tot veient que ets alemanys los safalquen d'aqueixa manera, i que amb tants d'exèrcits com tenen, en lloc d'ells estrènyer ets alemanys, són ets alemanys que els estranyen a ells, i d'una manera tan terrible.

Arribades dia 27

—Es tècnics (mestres) militars ita

lians diuen que mai hi havia haguda una batalla tan formidable com sa de Lodz. Sa victòria que ets alemanys hi conseguiren, se deu an es bon cap des Generalíssim Hindenburg i an es briu de ses tropes alemanyes i austriacques. Lo certès que es russos amb tots es seus milions de soldats hagueren de buidar per no esser-hi demés, i no els-e valgué de res haver acaramullades allà casi totes ses tropes des seu grandios Imperi. Se considera que amb aquesta grandiosa victòria d'ets alemanys està fet des russos.

—Per Irlanda corren moltes fuies volants amb proclames contra sa dominació inglesa. Un periòdic d'allà, *Es Voluntari Irlandès*, publica un article que diu que «es mateix dret tenen ets alemanys d'apoderar-se d'Irlanda que es bandetjats inglesos que ara l'esclavissen». I llavò diu: «Si venen ets alemanys, no trobaràn resistència per part d'ets irlandesos, donant una llissó an aqueixa nació de pirates, constant pertorbadora de sa pau». No és LA AURORA que diu això; és aqueix diari irlandès; LA AURORA just ho posa a títol d'informació.

—Diuen que hi ha ara una gran batalla an el Caucas entre russos i turcs, i encara no saben qui guanya. Ja hu veurem, si Deu ho vol, qui serà es sortat.

—Devers Vailly (nort de França) una companyia francesa s'acostà massa a una trinxera alemanya per sorprendre-hi ets alemanys, i aqueix se tiraren de cop descuit dalt es francesos i els acoparen, prenent-los tots.

—Es catèdratics d'Atenes, capital de Grecia, se son declarats favorables a Alemanya.

Arribades dia 28

—Es russos devers Lodrezza i Magyaux fan fetxida amb s'investir ets austriacs, que els han rebutjats, i a Galitzia els han derrotats, fent-los fogir més enllà de Lisko.

—Ets alemanys van fora corda d'alegria per amor de ses grans victòries des seus exèrcits damunt es russos devers Polonia. Se preparen per foragitar es francesos de sa mica que els han presa d'Alsacia.

—Diuen que un aereoplà volà part damunt Strassburg i hi amollà dues bombes que feren maig.

—Cinc aereoplans alemanys han bombetjada sa ciutat russa de Sokatchoff, tirant-hi moltes de bombes, que hi feren gros naufragi.

—Dalt sa ciutat francesa de Nancy un zeppelin feu una volada un dia d'aqueix, amollant-hi quinze bombes, i també hi causaren destrossa.

—An el Japó ses Corts se son manifestades contraries d'augmentar s'exèrcit i per lo mateix d'enviar-ne cap a Europa contra Alemanya. En vista d'això l'Emperador ha disoltes ses Corts.

—Un estol d'aereoplans inglesos s'acostaren, aqueix dies, a ses costes alemanyes de sa banda d'Hamburg, i amollaren unes quantes de bombes, que no feren gota de mal; llavò ses bateries alemanyes de sa costa prengueren ses missions per elles, canonada vé canonada va, i ets inglesos s'espitxaren més que depressa cap a Inglaterra. Aquí ets aereoplans alemanys s'alsaren ben amunt i guiparen un flotó de torpellers i esveïdors inglesos que anaven a atacar es ports alemanys; a-les-hores ets alemanys se posen a amollar bombes damunt aquell flotó anglès, i feriren dos *esveïdors* (destroyers) i un acorassat a on calaren foc.

—Es diari de Roma *Il Giornale d'Italia* diu que una gran part de s'opinió pública del Japó es contraria an ets aliats; per això ses Corts d'illa se son demostrades contraries d'enviar tropes a Europa a favor de França i d'Inglaterra.

—Segueix sa retirada des russos dins sa regió de Galitzia, i se concentren a Lisko.

— Dia 22 ets inglesos a una batalla que tengueren amb sos alemanys deverserri Iser tengueren tres mil morts, los prengueren 919 homes i 23 canons. Ets alemanys no digueren res an ets inglesos a's temps que aqueis enterraren es seus morts.

— Es russos confessen que s'exercit seu que s'aficà dins la Prussia oriental, n'ha hagut de fogir perque no hi ha pogut fer res de bo.

— Ets alemanys han presa sa ciutat russa de Mlawa.

— El Papa se desteixina per lograr de ses nacions en guerra que tractin bé es presoners que se fan i que no els-e falt res, sobre tot s'assistencia espiritual i sa material. Es Governos de dites nacions han fet bon sò an aqueixes instancies del Papa i ara se tracta d'engingolar la cosa. El Papa ha enviat a dir an es Bisbes d'allà on e-hi ha presoners de guerra, que organisin un servei religió per aqueis malanats i que hi ha que fer-ho de tot a favor d'ells (pobrets) no sols en quant a s'ànima, sino també en quant an es còs, que l'Esglesia Santa no ha desatès mai per mai.

— Russia ha donada an el Japó la mitat de s'illa Sakhalia perque el Japó li don artilleria de gros calibre.

— Arriba notícia d'Amèrica que es creuer alemany *Prinz Wilhem* ha tirats a fons quatre naus ingleses devers ses costes de Xile. E-hu envia a dir sa *Companya de segurs de Sanghay*.

— Per intercessió des Govern d'ets Estats Units ets alemanys han perdonada a Brusseles sa indemnació de guerra de cent milions de pessetes que hi havien imposada, pero en camvi han posada una contribució de 25 pessetes a tot fadrí casador que hi haja a Bèlgica fins i tant que se cas.

— Es Soldá de Turquia, el Gran Turc, ha rebut en solemne Audiencia, es Delegat Apostòlic, Representant del Papa, entregant-li un autograf (una carta escrita de sa mà del Sum Pontífic). Això és sa primera vegada que el Gran Turc reb es Delegat Apostòlic sense esser-hi s'Embaixador de França.

Arribades dia 29

— Dalt es diari de Londres *The Times* un oficial anglès ha publicada una carta a on diu: «Es bombetjar esglesies i edificis alts es indispensable. Es ridicul queixar-se de sa destrucció d'ets edificis grossos, tant si son Cases-d'Ajuntament, esglesies o fàbriques. Noltros les bombetjam lo mateix que ets alemanys, perque una i altra part les aprofiten per atalaiar es contraris... Convendria ferm que deixássem anar aqueixes lamentacions interessades, si no volem que mos donin per hipòcrites». «Que heu sentit siular tots voltros que heu dites tantes de llàstimes i flastomfes sobre si ets alemanys fan o deixen de fer envers d'aqueixes coses?»

— S'almirall alemany von Tirpitz ha dit a un periodista nort-american, segons es diari *Frankfurter Zeitung*, que ets alemanys tenen es pla de bloquetjar Inglaterra, enrevoltant-la de submarins per passar an el dimoni sa marina mercant inglesa. tota vegada que va millor combatre amb submarins que no amb dirigibles voladors.

— Es belgues han fets qualques progressos devers el riu Iser i Nieuport, prenent unes quantes trinxeres an ets alemanys.

— De Londres telegrafien que ets alemanys tenen un estol de 64 zeppelins a punt per investir, disposts de tal manera que, si cauen dins mar, neden com una barca.

— Es turcs dins el Mar Negre fan fogir es russos de mala manera.

Arribades dia 30

— Diuen que ets alemanys tornen dur moltes tropes a Bèlgica per investir francesos i inglesos, i que hi anirà es famós general Hindenburg a dirigir

sa campaya tot d'una que haja assegurada la cosa per sa banda de Russia.

— Tres hidroplans (voladors per mar) inglesos investiren sa costa alemanya devers s'entrada des port d'Hamburg. Com ets alemanys els-e tornaren ses pilotes an es joc granat ferm, es menadors d'ets hidroplans els abandonaren fogint amb barquetes que duien a fi de salvar es pellet. Bé feren de fogir si no tenien sa vida avorrida.

— Ets aliats aqueis dies han perdudes dues taringues de trinxeres an es surt-oest d'Iprés.

— Telegrafien de Londres que ets alemanys dins sa regió de Rouvais han repiegada llana per valor de trecentos milions de francs i la se'n han duita a Alemanya.

— Inglaterra ha haguda de reforçar sa guarnició de varies ciutats d'Irlanda en vista de lo que hi aumenta es moviment nacionalista contrari a sa dominació inglesa.

— França se'n ha hagut de dur de ses trinxeres totes ses tropes que hi tenia de ses colonies (senegalesos, algerins i marroquins) perque es fret els arronsava de tot, i no eren bons a res a res.

— Arriben més noves d'Irlanda, gens favorables a Inglaterra.

— Es diputats autonomistes i anti-autonomistes han fet de la guerra pota per enjoncar es joves a apuntar-se voluntaris per anar a combatre ets alemanys, pero ses multituds autonomistes, partidaries de sa *Home Rule* no van d'aglans, no están per fer-se matar no defensad Inglaterra, de qui tenen tant de si.

— Gles d'agravis i d'injusticies massa grosses.

— Es diari irlandès *Irish Volunteer* dia 10 d'octubre feia sa sebre que tots es voluntaris de sa banda de ponent se negaven a entrar a s'exercit anglès per que creien que lo que cercava Inglaterra era que ets alemanys els escabetxassen. S'altre diari irlandès *Irish Freedom* dins es setembre ja digué que Irlanda estaria millor baix des Protectorat d'Alemanya.

— Un altre diari d'allà *Irish Worker* aconsella an es treballadors irlandesos que no prenguen part en sa lluita d'Inglaterra contra Alemanya perque no hi tenen res que veure. Un altre diari irlandès ha dit an ets inglesos: «Lo mateix mos és que vos venci ets alemanys que es turcs, es cosacs que es de pell groga. A's dia que fareu ui de tot, Irlanda cantarà un himne de goig que arribará an el cel». Ademés, aqueis periòdics se desfán en befes i fisconades a ses tropes indies i africanes que Inglaterra i França han traginades per combatre ets alemanys. Així no és d'extranyar que n'hi haja tan pocs d'irlandesos voluntaris dins s'exercit anglès. Es mateix diari *The Times* de Londres confessa que son tants i tants ets irlandesos partidaris d'Alemanya. Sols de Connaught fogiren en pocs dies 400 joves cap an ets Estats Units per no haver d'anar a servir dins s'exercit anglès des nort de França.

— Telegrafien de Londres que es periòdic anglès *Pharmaceutical Journal* diu això: «Se fa sentir sa falta de certs preparats farmacèutics, com són s'atropina, resorcina, salicilat de soda santonina i altres. S'atropina ha pujat una cosa grossa. De Suïssa arriben qualques productes químics, pero en cantitats massa petites i a uns preus tan alts que modifiquen massa es que fins ara havien tenguts an es mercats de Londres. No es probable que Nort-Amèrica mos n'envii de productes químics, perque molts d'ells los reb d'Alemanya, i mancant-li ses remeses alemanyes, tindrà interès en no enviar-les a un altre país, ni fins i tot a preus molt alts, allà on Nort-Amèrica los ha mester per ell

— Demanera que es mateixos inglesos confessen que referent a tals productes químics, d'us tan freqüent en sa

vida moderna, dependeixen d'Alemanya, les han de prendre d'Alemanya.

— Es diari nort-american *Washington Post* (*Correu de Washington*), que la primeria anava ajuda an ets aliats, no fa gaira publicat un article contra ets inglesos que ha causada gran impressió dient: «Inglaterra ha perdut tot es prestigi an aqueixa guerra. Sa insignificansa de lo que ha fet Inglaterra fins ara li ha de fer perdre simpaties i ha de mancar es coratge d'ets aliats. Amb tot hi haver-hi molts d'homes disponibles per s'exercit i sa Marina i estant en perill s'existencia de l'Imperi Britànic, ets homes d'Estat inglesos se son mostrats massa fluixos i baubetjants i privats de tota iniciativa. Es poble anglès se serà aborronat de sebre que lihan bombetjat Yarmouth i que li han esbucada s'esquadra de s'almirall Craddock. ¿Que serà de s'hegemonia (sobirania) britànica per mar? ¿S'és esveit s'antic esperit de sa Marina inglesa? Sa flota alemanya és una cosa nova i es seus marins i almiralls se pot dir que son novicis i aprenents en coses de mar, i amb tot i això han fetes meravelles d'intel·ligencia i d'audacia. Mentres sa flota inglesa, molt superior en nombre, si hem de jutjar per sa seua inercia sembla que pateix d'una mortal consunció. Si ets inglesos ja no troben un Nelson entre es seus Oficials de Marina ¿per que no donen es mando de ses flotes aliades a s'almirall Togo (japonès)? Sa decapencia des prestigi britànic influeix moralment d'una manera molt desfavorable dalt ets aliats! Si Inglaterra no se pot ajudar a ella mateixa, que no esper que li aidin ets altres... Quant una nació comensa a fer-se avall, amb un tres i no res se'n pot anar a fons de tot...»

— Sembla que ets alemanys segueixen bombetja qui bombetja Armentières, Reims i altres ciutats avinents de sa linea de foc.

— Diuen que es Govern Yanqui (Estats Units) ha endressada, aqueis dies, una nota molt granada i afuada an es Govern d'Inglaterra per que aquesta tracti una mica millor es comerç americà. No n'hi mancaria altra a Inglaterra que ets Estats Units se girassen contra ella.

— Segons diu *Le Matin* de París ets alemanys bombetgen Reims desde Soissons i de sa vèra des riu Marne. ¿De manera que ets alemanys ja tornen esser ran del Marne? ¿I no els havien fets fogir es francesos an ets alemanys de tota sa regió del Marne? ¿Que no mos hi entendrem a poc poc? Arribades dia 31

— Davora el Bósfor, an el Mar Negre un creuer turc ha tirats a fons tres navilis russos que amollaven mines.

— Es Generalíssim Jofre endressà una proclama, uns diuen dia 17 i altres dia 20, a s'exercit francès dient que era arribada s'hora de vencer o morir. de foragitar ets alemanys de tot França, surta des llevant surta des ponent. Aquesta proclama sa Censura francesa, es Govern francès, no l'ha deixada publicar dalt es periòdics. Diuen que és tan expressiva, que si s'exercit francès no venç ara ets alemanys, estarà fet d'En Jofre. Lo greu és que des que doná En Jofre tal proclama, no les diu gaire bé an es francesos devers sa linea de foc. Ja hu veurem que resultarà de tal bugat.

Notes bibliogràfiques

Historia del poble de Mancor | por D. Bernardino Mateu, Pbro. | Edición segunda | corregida y aumentada por el mismo autor | Palma de Mallorca | Establecimiento Tipográfico La Esperanza. Lonjeta, 11 | 1914. — Un volum de 102 planes de 240 x 160 m m.

Grans mercès a s'autor d'aquesta obra per s'exemplar que mos n'ha enviat i s'enhonora més coral per haver-la escrita i publicada i haver-ne poguda fer segona edició, lo qual es senya de que sa primera agrada. Mn. Mateu ha merescut bé des seu poble nadiu con-

signant dins aqueix libre es fets principals de sa vida de tal població, que, anque sia menuda, té sempre sa seua importancia perque es un bossí de Mallorca com Mallorca és un bossí d'Espanya, i es de bossins així que se componen i viuen totes ses nacions.

De manera que Mn. Mateu amb so seu libre ha fet un capítol de s'istoria de Mallorca, que encara està per escriure, i per cert que no la poràn escriure s'istoria de Mallorca així com pertoca, que primer no hagen escrita sa de cada vila i de cada llogaret de Mallorca, ja que s'istoria d'aquesta illa ha d'esser forsat sa suma de totes aquelles histories particulars de totes ses viles i llogarets de sa nostra benvolguda roqueta. Devent sa ciencia histórica Mn. Mateu ha fet quedar bé Mancor. Mancor per amor d'ell té sa seua historia particular, cosa que només succeix a Soller, Pollensa, Maria i So'n Servera, gracies an es nostros bons amics i preveres benemèrits Mn. Josep Rullán, al cel sia, lo M. I. Mn. Mateu Rotger i Mn. Miquel Gayà. Quina llàstima que totes ses altres poblaciones de Mallorca no puguen dir lo mateix! Quina llàstima que a totes i a cada una d'elles no hi haja qualcú que investesca sa tasca de fer per sa seua vila lo que han fet aqueis bons amics nostros per ses que hem anomenades! Que consti idò es nostro agraiement a Mn. Mateu i sa nostra enhorabona més coral per sa segona edició de sa seua *Historia de Mancor*.

Vides de Sants | núm. 14 | **Sant Antoni Abat** | P. Josep Burriol S. J. | amb les degudes Licències | Barcelona | Editorial Ibèrica. — Passeig de Gracia, 62 | 1915. — Un opuscle de 32 planes de 155 x 98 mm. — Preu: 10 cèntims de peseta.

Aqueixa obra que l'*Editorial Ibèrica* de Barcelona i uns quants Pares Jesuïtes han empresa de publicar *vidas de sants* curtetes en català net i llampant, és una obra meritíssima que totes les persones de bona part haurien de protegir i de favorir. Ja se sab que ses *vidas de sants* és una de ses lectures més sanitoses i de més eficacia per moure ses ànimes cap a Deu, per dur-les a sa práctica de ses virtuts cristianes per allò de que ets exemples tenen més forza motriu que ses paraules; i ja on hi ha uns exemples més bells que es d'ets sants, que mos donaren es camí tan admirable per seguir i practicar l'Evangeli? Un des sants que ofereixen més lliçons de virtut i perfecció en sa seua vida és el gloriós Sant Antoni Abat, d'una devoció tan grossa i tan extesa dins tots es pobles cristians. Sa lectura de sa vida de St. Antoni ja fone una de ses coses que mogueren més fort St. Agustí a convertir-se. Preniu llum, idò, lectors de LA AURORA i lleugi aqueixa vida que el P. Burriol i l'*Editorial Ibèrica* vos ofereixen (per deu cèntims de peseta) per quatre dècims! Està molt ben escrita i polidament estampada, fins i tot amb làmines. ¡Hala, idò, si vos n'aprofitau!

Secció local

Es estada molt sentida sa mort de D. Rafel Rosselló i Alemany de *Ca-s'Heru*. Era molt estimat aquí per ses seues excel·lents qualitats i per sa família an-e qui pertencíia, una de ses distingides de Mallorca i que aquí la consideram còme manacorina encara. Sobre tot, que el Bon Jesús haja acullida a la Santa Glòria s'ànima de D. Rafel Rosselló i Alemany i don a tota sa seua família molts d'anys de vida per pregar per ell i el conort i confortansa que tant i tan necessita per suportar un cop tan terrible com es estada aqueixa mort. ¡Al cel le vegem. Amèn!

Sa novena del Naixement i ses Corantahores del nom de Jesús an es *Convent* han resultat molt solemnes i gent ferm que hi ha comparaguda. Deu fassa que hagen produït molt de fruit.

Ses Matines anaren mol bé a ses esglesies que en cantaren, i foren molts que hi anaren a sentir cantar es del Chor, pero sobre tot sa Sibilla que és lo que agrada més.

Avui s'acaba l'any 1914, i demà comensam s'any nou.

Donem gracies a Deu de tots es beneficis que anguany mos ha fets, i demanem-li que aquest any qui ve segueisca fent-mos-ne ben molts, tots es que hem mester i mos convenyen.

Dins s'article que dedicarem a sa bona memoria de D. Juan Amer i Servera, allà on diem lo que ell havia treballat a s'*Unidad Católica* amb l'amo'n Llorens Caldentey, per descurt no diguerem que també hi treballà molt aquell model de patricis i d'homes de bé, l'amo'n Guillem Muntaner de la Torre, al cel sia ell, i tots los morts. Amèn!